

Metodik för framtagning av åtgärdsförslag

Bilaga 2 till de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för
biologisk mångfald

Juni 2022

De stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald har tagits fram under en iterativ process. Miljöförvaltningen har lett arbetet i samverkan med trafikkontoret och de berörda stadsdelsförvaltningarna. Representanter från Stockholm Vatten och Avfall (SVOA), Skolfastigheter i Stockholm (SISAB), kyrkogårdsförvaltningen, idrottsförvaltningen, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och fastighetskontoret har deltagit på workshop om åtgärdsförslag och funnits med i referensgrupper.

För att arbeta i ett landskapsperspektiv har stadens olika stadsdelar aggregerats och delats in i fem geografiska områden utifrån naturtyper och fysiska förutsättningar.

Nedan redovisas projektarbetets övergripande arbetsmoment utöver det kontinuerliga projektarbetet med projektmöten och löpande avstämningar.

Arbetsmoment	Beskrivning
Datainsamling och datasammanställning	Insamlande och sammanställande av relevanta befintliga dataunderlag som kan användas för att identifiera platsspecifika åtgärder och stötta datainsamlingen under workshops.
Insamling av lokal expertkunskap genom workshops	Kompletterande insamling av lokal expertkunskap kring platsspecifika åtgärder genom workshops.
Kartläggning av åtgärder med stöd av biotopdatabasen utifrån biotoper och arter	Med stöd av biotopdatabasen görs en standardiserad kartläggning av åtgärder utifrån biotoper och arter.
Arbetsmöten för prioritering och urval av platsspecifika åtgärdsförslag	För respektive SÅP genomförs arbetsmöten där ovanstående arbetsmoment diskuteras och syntetiseras för att göra prioriteringar och urval av platsspecifika åtgärdsförslag.

Figur 1. Projektarbetets övergripande arbetsmoment.

1. Datainsamling

I en inledande fas av projektets gjordes en översyn av befintliga kunskapsunderlag och olika geodata som kan vara till hjälp för att identifiera lämpliga platser och åtgärdsförslag. Nedan listas de olika källor som använts för att ta fram åtgärdsförslagen för biologisk mångfald i Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck.

- Analys av stärkt grön infrastruktur i mellersta söderort (WSP, 2018)
- Artportalen, urval prioriterade arter (Artdatabanken, 2021)
- Biotopdatabas i Stockholms stad (Miljöförvaltningen, 2021)
- Ekdatabasen (Miljöförvaltningen, 2017)
- Ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO, 2017)
- Habitatnätverk för barrskogsarter (Miljöförvaltningen, 2007)

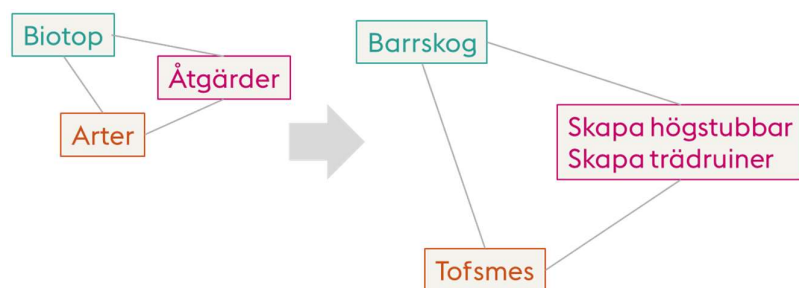
- Habitatnätverk för eklevande arter (Miljöförvaltningen, 2007)
- Habitatnätverk för groddjur (Miljöförvaltningen, 2007)
- Historiska ortofoton 1958 (Lantmäteriet, 2021)
- Häradsekonomiska kartan (Lantmäteriet, 2021)
- Höjdmodell 1x1 m (Lantmäteriet, 2021)
- Jordartsdata (SGU, 2021)
- Parkdatabasen (Trafikkontoret, 2021)
- Stockholms skyfallskartering (Miljöförvaltningen, 2017)
- Översiktsplan för Stockholms stad (Stockholms stad, 2020)

2. Workshop

Inom ramen för de stadsdelsvisa åtgärdsförslagen för biologisk mångfald har WSP på uppdrag av miljöförvaltningen planerat och arrangerat workshoppar med stadens berörda förvaltningar och bolag. Syftet var att ta fram konkreta förslag på åtgärder och platser för skötselåtgärder, anläggningar och andra ekologiska insatser för att stärka stadens biologiska mångfald.

3. Kategorisering av åtgärdsförslag och schematisk modell

För att stärka och utveckla biologisk mångfald har en schematisk modell som redovisar förhållandet mellan arter, biotoper och åtgärder. Modellen innebär att åtgärdsförslag för biologisk mångfald föreslås för att gynna prioriterade arter enligt handlingsplanen för biologisk mångfald och där relevanta biotoper för genomförandet av dessa åtgärdsförslag identifieras.

Figur 2. Schematisk modell för identifiering av åtgärdsförslag.

Därefter gjordes en generell kategorisering av arter, biotoper och åtgärder av miljöförvaltningens ekologer. Denna kategorisering utgör de åtgärder som finns tillgängliga att föreslå inom samtliga projekt för stadsdelsvisa åtgärdsförslag, se figur 3.

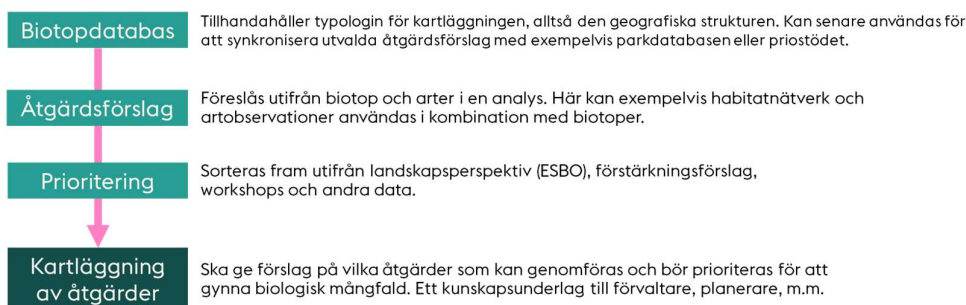
Metodik för framtagning av åtgärdsförslag 4 (5)

Figur 3. Kategorisering av åtgärdsförslag för olika artgrupper och i olika biotyper. Se större bild i rapporter över stadsdelsvisa åtgärdsförslag.

4. Geografisk kartläggning av åtgärdsförslag och stråkurval

Med stöd av ovanstående modell och kategoriseringen av åtgärder har en kommuntäckande GIS-analys genomförts utifrån stadens nya biotopdatabas i kombination med ytterligare geodata listade under punkt 1. Eftersom biotopdatabasen innehåller information om platsspecifika biotoper, klassificerades åtgärdsförslag inom relevanta biotoper för att gynna de arter som trivs i och är knutna till livsmiljöerna i dessa biotoper.

Figur 4. Analysprocess för att identifiera lämpliga ytor och åtgärdsförslag.

Kartläggningen begränsades sedan till den mark som ägs av Stockholms stad. Därefter valdes olika stråkområden ut baserat på befintligt dataunderlag med stöd i naturvårdsstrategisk teori utifrån

områdets rumsliga läge inom de berörda stadsdelarnas blågröna infrastruktur baserat på de gröna utvecklingsstråken som identifierats i översiktsplanen och den befintliga strukturen i stadens ekologiskt särskilt betydelsefulla områden (ESBO). De åtgärdsförslag som lyfts är kopplade till att stärka förutsättningar för stadens utpekade prioriterade arter och biotoper.

Teorin som urvalet av stråk baseras för att uppstå störst naturvårdsnytta följer steg 2-4 i nedanstående åtgärdstrappa, då steg 1, att skydda och värna befintlig natur, ingår inte i detta projekt.

Åtgärdstrappa för biologisk mångfald:

1. Skydda och värna natur.
2. Genomför åtgärder i ekologiskt värdefulla områden.
3. Utöka storleken av ekologiskt värdefulla områden.
4. Sammankoppla ekologiskt värdefulla områden.

Genom att jobba utifrån stegen i åtgärdstrappan kan ekologiska värden och funktioner i landskapet stärkas. Åtgärdsförslagen föreslås enligt steg 2, stärka naturmiljöer i olika kärnområden i ESBO-strukturen, ”utöka” ytorna enligt steg 3 genom att föreslå åtgärder i anslutning till kärnområden samt att föreslå åtgärder för biologisk mångfald i spridningskorridorer mellan kärnområdena enligt steg 4. Att skydda och värna natur enligt steg 1 ingår inte i detta uppdrag utan genomförs enligt stadens befintliga processer.

Avslutningsvis anpassades förslagen till pågående detaljplanering. För de områden där ny stadsplanering och stadsutveckling pågår har områdena anpassats efter respektive projekts pågående detaljplanering (urval detaljplaneområden med status start-PM eller planförslag) eller strukturplan.

Avslutningsvis granskades enskilda biotoper inom stråken med stöd av de förslag som inkommit under tidigare workshop i kombination med de klassificerade åtgärdsförslag som analyserats över hela kommunen. Miljöförvaltningens ekologer utvärderade förslagen och kompletterande med ytterligare ytor eller åtgärder samt rensade bort vissa åtgärder som redan i detta skede inte bedöms lämpliga eller genomförbara på respektive plats.